

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a unor prevederi din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) și a articolului 27³ lit. d)
din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază**

*(interdicția angajării în organizațiile de pază particulară a persoanelor
condamnate pentru comiterea cu intenție a unor infracțiuni)*

(sesizarea nr. 39g/2023)

CHIȘINĂU
20 iulie 2023

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 22¹ ALIN. (1) LIT. C) ȘI A ARTICOLULUI 27³ LIT. D) DIN LEGEA PRIVIND
ACTIVITATEA PARTICULARĂ DE DETECTIV ȘI DE PAZĂ

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 24 februarie 2023,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „nu au fost condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, conform unei hotărâri judecătorești definitive” din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) și a articolului 27³ lit. d) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază nr. 283 din 4 iulie 2003, ridicată de dl avocat Victor Baran, în interesele dlui Radu Olaru, parte în dosarul nr. 2-421/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Maria Alexei de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

3. Prin decizia Curții Constituționale din 16 martie 2023, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

4. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Avocatului Poporului.

5. În ședința publică a Curții au fost prezenți dl avocat Victor Baran, autorul excepției de neconstituționalitate, dna Tatiana Paladi, reprezentantul „Bercut-Grup” S.R.L., dl Veaceslav Sîrbu, șef al Direcției juridice a Ministerului Afacerilor Interne, și dl Valeriu Kuciuk, șef al Serviciului reprezentare la Curtea Constituțională și la organele de drept din cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele litigiului principal

6. La 3 ianuarie 2023, dl Radu Olaru a formulat o acțiune împotriva Organizației de Pază „Bercut-Grup” SRL, prin care a solicitat, între altele, anularea ordinului de concediere și restabilirea sa în funcția de agent de pază. Potrivit reclamantului, concedierea s-a bazat pe faptul că a fost condamnat anterior pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 369 alin. (1) din Codul penal [*încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare*], deși antecedentele penale s-au stins.

7. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Victor Baran a ridicat, în interesele dlui Radu Olaru, excepția de neconstituționalitate a textului „nu au fost condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, conform unei hotărâri judecătorești definitive” din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) și a articolului 27³ lit. d) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază.

8. Printr-o încheiere din 9 februarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

II. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 22¹ ALIN. (1) LIT. C) ȘI A ARTICOLULUI 27³ LIT. D) DIN LEGEA PRIVIND
ACTIVITATEA PARTICULARĂ DE DETECTIV ȘI DE PAZĂ

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Legii privind activitatea particulară de detectiv și de pază nr. 283 din 4 iulie 2003 sunt următoarele:

Articolul 22¹

Condițiile de autorizare a activității particulare de pază

„(1) Condițiile de autorizare a activității particulare de pază sunt următoarele:

[...]

c) încadrarea în activitatea particulară de pază doar a persoanelor care:

– au împlinit vârsta de 18 ani;

– sunt cetățeni ai Republicii Moldova;

– au cel puțin studii gimnaziale;

– nu se află la evidență la medicul narcolog sau psihiatru;

– nu au fost sancționate pentru contravenții ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică;

– **nu au fost condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, conform unei hotărâri judecătorești definitive;**

– sunt absolvenți de cursuri de calificare la instituțiile de învățământ acreditate conform legii sau își asumă responsabilitatea ca, în decurs de 3 luni de la data angajării, să frecventeze și să aprobească astfel de cursuri;

[...]”

Articolul 27³

Restricții în activitatea lucrătorilor subdiviziunilor de pază internă

„Se interzice încadrarea în activitatea subdiviziunilor de pază internă a persoanei care:

a) nu a împlinit vârsta de 18 de ani;

b) este cunoscută ca persoană care încalcă sistematic ordinea publică;

c) se află la evidență la medicul narcolog sau psihiatru;

d) a fost condamnată pentru infracțiune săvârșită cu intenție;

e) se află în urmărire penală.”

Anexa nr.2

REGULAMENTUL-TIP
al activității particulare de pază

„[...]

9. Conducătorul organizației particulare de pază are următoarele obligații:

[...]

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 22¹ ALIN. (1) LIT. C) ȘI A ARTICOLULUI 27³ LIT. D) DIN LEGEA PRIVIND
ACTIVITATEA PARTICULARĂ DE DETECTIV ȘI DE PAZĂ

c) asigură, pentru executarea serviciului de pază, selectarea persoanelor cu profil moral corespunzător, cu aptitudini fizice și profesionale necesare acestei activități;

[...].”

11. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 110

Noțiunea de antecedente penale

„Antecedentele penale reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânării definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat până la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării.”

Articolul 111

Stingerea antecedentelor penale

„[...]”

(3) Stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autorului sesizării

12. Autorul excepției menționează că prevederile contestate din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) și ale articolului 27³ lit. d) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază îi interzic unei persoane condamnate pentru comiterea cu intenție a unei infracțiuni să fie angajată într-o organizație de pază, inclusiv după stingerea antecedentelor penale.

13. Autorul excepției consideră că prevederile contestate sunt contrare articolelor 16, 43 și 54 din Constituție.

II. Argumentele autorităților și ale organizațiilor care și-au prezentat opiniile

14. În opinia sa scrisă, Parlamentul menționează că, dat fiind faptul că organizațiile de pază particulară desfășoară activități legate de ocrotirea vieții persoanelor și de pază a bunurilor, este justificată interdicția angajării în aceste organizații a persoanelor care au fost condamnate pentru comiterea unor infracțiuni intenționate. De altfel, intenția este cea mai gravă formă a vinovăției. Potrivit Parlamentului, ingerința în discuție respectă principiul proporționalității.

15. Președintele Republicii Moldova scrie în opinia sa că activitatea de pază particulară este desfășurată cu aplicarea forței și a mijloacelor speciale, în vederea protecției persoanelor și a bunurilor. Din acest motiv, normele care

interzic angajarea în organizațiile de pază particulară a persoanelor condamnate pentru comiterea unor infracțiuni intenționate garantează faptul că organizațiile de pază particulară vor recruta persoane care au un profil moral corespunzător cu această activitate.

16. Astfel, Președintele Republicii Moldova consideră că ingerința în dreptul la muncă instituită de normele contestate este justificată și proporțională.

17. Guvernul a menționat că organizațiile de pază particulară desfășoară o activitate autorizată care are ca obiect ocrotirea vieții persoanelor și paza bunurilor. Astfel, în opinia Guvernului, interdicția angajării în aceste organizații a persoanelor care au fost condamnate pentru comiterea unor infracțiuni comise cu intenție este justificată.

18. Potrivit opiniei prezentate de Avocatul Poporului, normele contestate instituie o ingerință în exercitarea dreptului la muncă, garantat de articolul 43 din Constituție. De asemenea, Avocatul Poporului a făcut trimitere la jurisprudența Curții Europene, potrivit căreia restricțiile de acces într-o profesie pot intra în câmpul de aplicare al dreptului la respectarea vieții private.

19. Avocatul Poporului a făcut trimitere la mai multe norme legale care reglementează statutul unor profesii, potrivit cărora este interzisă angajarea persoanelor care au antecedente penale. Totuși, în cazul activității de pază particulară, normele sunt mai restrictive și interzic angajarea persoanelor care au comis infracțiuni intenționate, indiferent de stingerea antecedentelor penale.

III. Aprecierea Curții Constituționale

A. Admisibilitatea

20. Prin Decizia sa din 16 martie 2023, Curtea a confirmat respectarea, în prezenta cauză, a condițiilor de admisibilitate a unei sesizări stabilite în jurisprudența sa constantă.

21. Curtea a observat că excepția de neconstituționalitate este ridicată de avocatul persoanei în cadrul unui proces pendinte în fața instanței de drept comun, subiect căruia i s-a acordat acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

22. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază, ține de competența Curții Constituționale. Prevederile contestate din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază au făcut obiectul sesizării care a stat la baza Deciziei nr. 19 din 28 februarie 2023. Totuși, prin decizia menționată, Curtea a respins ca inadmisibilă sesizarea, pentru că excepția de neconstituționalitate constituia o *actio popularis* (a se

vedea §§ 23-25). De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

23. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în contextul în care instanța de judecată trebuie să examineze o cerere de chemare în judecată prin care se solicită, în principal, anularea unui ordin de concediere bazat pe prevederile contestate care interzic angajarea într-o organizație de pază particulară a unei persoane condamnate pentru comiterea cu intenție a unei infracțiuni. Astfel, Curtea a admis că instanța de judecată ar putea aplica prevederile criticate.

24. Curtea a notat că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea a analizat dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 20).

25. Autorul sesizării a susținut aplicabilitatea articolelor 16 [*egalitatea*], 43 [*dreptul la muncă și la protecția muncii*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*].

26. Cu privire la aplicabilitatea articolului 16 din Constituție, Curtea a reținut că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor. Totodată, Curtea a reiterat că dispozițiile constituționale ale articolului 16 devin incidente atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 26 din 16 februarie 2021, § 22). În prezenta cauză, autorul excepției nu a motivat care sunt situațiile comparabile. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor astfel, Curtea Constituțională ar aduce argumente privind neconstituționalitatea în locul autorilor lor, fapt care ar echivala cu un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 109 din 13 iulie 2021, § 24).

27. Referitor la articolul 54 din Constituție, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că acesta este aplicabil doar în coroborare cu un drept fundamental incident. Mai mult, articolul 54 îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 31 din 23 septembrie 2021, § 29).

28. Articolul 43 din Constituție îi garantează oricărei persoane dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecție împotriva șomajului (a se vedea HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 38).

29. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, activitățile de natură profesională sau comercială intră în câmpul de aplicare al noțiunii de viață privată. Curtea Europeană a susținut că restricțiile privind înregistrarea ca membru al unor profesii, care ar putea afecta, într-o anumită măsură,

posibilitatea reclamantului de a-și dezvolta relațiile cu lumea înconjurătoare, fac incident dreptul la respectarea vieții private (*Lekavičienė v. Lituania*, 27 iunie 2017, § 37).

30. De asemenea, Curtea Europeană a reținut că orice procedură penală are consecințe asupra vieții private a unei persoane care a comis o infracțiune. Totuși, pentru a fi compatibile cu Convenția, ele nu trebuie să depășească consecințele normale și inevitabile ale unei astfel de situații (*ibidem*, § 53).

31. Deși în jurisprudența Curții Europene aspectele legate de dreptul la muncă intră în câmpul de aplicare al dreptului la viața privată, Constituția Republicii Moldova garantează, în acest sens, un drept special (*i.e.* articolul 43).

32. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că, potrivit articolului 111 alin. (3) din Codul penal, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale. Reglementarea unor restricții pentru persoanele condamnate care au antecedentele penale stinse nu se încadrează în sfera dreptului penal. De exemplu, interdicția aplicată unei persoane care a fost condamnată anterior de a accede într-o profesie ar putea pune în discuție incidența dreptului la muncă sau a dreptului la respectarea vieții private (a se vedea DCC nr. 175 din 13 decembrie 2022, § 25).

33. Analizând prevederile contestate, Curtea a constatat că acestea interzic angajarea în companiile particulare de pază a persoanelor care au fost condamnate pentru infracțiuni comise cu intenție, fără a se lua în considerare stingerea antecedentelor penale, gravitatea infracțiunii comise și circumstanțele comiterii infracțiunii. Mai mult, prevederile contestate obligă companiile de pază particulară să concedieze persoanele care au fost condamnate anterior pentru comiterea cu intenție a unor infracțiuni, în cazul în care la data angajării nu au cunoscut aceste circumstanțe.

34. În contextul celor menționate, Curtea a decis să examineze sesizarea în fond, prin prisma articolului 43 în coroborare cu articolul 54 din Constituție.

B. Fondul cauzei

35. În această cauză, Curtea va analiza dacă limitările exercițiului dreptului la muncă instituite prin prevederile contestate respectă exigențele calității legii, dacă urmăresc unul sau mai multe scopuri legitime prevăzute de Constituție, dacă realizează, odată implementate, scopurile în discuție și dacă sunt necesare și proporționale cu situația care le-a determinat.

1) Cu privire la respectarea standardului calității legii (dacă ingerința este „prevăzută de lege”)

36. Așa cum prevede articolul 54 alin. (2) din Constituție, exercițiul drepturilor și al libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor „prevăzute de lege”. Expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, *i.e.* ca aceasta să fie accesibilă și previzibilă (a se vedea HCC nr. 37 din 7 decembrie 2021, § 53; HCC nr. 39 din 21 decembrie 2021, § 39).

37. Cu privire la condiția accesibilității, Curtea reține că prevederile supuse controlului constituționalității corespund acestui criteriu, deoarece au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Aici operează prezumția cunoașterii legii, care decurge din maxima *nemo censetur ignorare legem* (a se vedea, *e.g.*, pentru aplicarea acesteia, *Fullani v. Albania* (dec.), 20 septembrie 2022, § 76). Prin urmare, nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile examinate îndeplinesc condiția accesibilității.

38. Cu privire la condiția previzibilității, Curtea constată că, potrivit textului contestat din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază, una din condițiile de autorizare a activității particulare de pază o constituie încadrarea în activitatea particulară de pază doar a persoanelor care nu au fost condamnate pentru comiterea cu intenție a unor infracțiuni. De asemenea, potrivit articolului 27³ lit. d) din aceeași lege, este interzisă încadrarea în activitatea subdiviziunilor de pază internă a persoanelor care au fost condamnate pentru infracțiuni comise cu intenție. Cu alte cuvinte, normele contestate stabilesc, în mod cert, că este interzisă angajarea în organizațiile de pază particulară a persoanelor condamnate pentru comiterea unor infracțiuni intenționate, iar companiile de pază particulară sunt obligate să concedieze astfel de persoane, în cazul în care la data angajării nu au cunoscut despre faptul condamnării. Prin urmare, Curtea nu constată vreo incertitudine legată de calitatea legii.

39. În acest sens, Curtea reține că prevederile legale analizate îndeplinesc exigențele calității legii, fiind accesibile, clare și previzibile.

2) Cu privire la legitimitatea scopurilor urmărite și la legătura rațională dintre acestea și prevederile normative contestate

40. Curtea observă că, potrivit articolului 3 din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază, activitatea particulară de pază constă în acordarea serviciilor de pază în vederea apărării vieții, a sănătății și a bunurilor de către persoane specializate în domeniu.

41. De asemenea, potrivit articolului 6 alin. (2) din aceeași lege, în activitatea particulară de pază este permisă prestarea următoarelor servicii: a) ocrotirea vieții și a sănătății, paza bunurilor, executarea gărzii de corp; b) paza fizică și tehnică a localurilor și a teritoriilor; c) proiectarea, instalarea și întreținerea sistemelor de alarmare, a componentelor acestora, precum și exploatarea dispeceratelor de monitorizare a alarmelor; d) colectarea (încasarea) valorilor importante, precum și transportul, paza și însoțirea încărcăturilor/valorilor importante, a bunurilor personale; e) patrularea, în

comun cu organele de drept, a zonelor criminogene; f) acordarea de ajutor organelor de drept la menținerea ordinii publice, la asigurarea securității oamenilor; g) informarea publicului în probleme de protecție contra acțiunilor ilicite.

42. Dat fiind specificul activității de pază particulară și al serviciilor prestate în cadrul acestei activități, Curtea admite că prevederile contestate ar putea contribui la recrutarea în organizațiile de pază particulară a persoanelor cărora li se poate încredința paza bunurilor sau ocrotirea persoanelor. Angajarea unor persoane care nu au fost condamnate anterior pentru infracțiuni intenționate ar putea diminua riscurile pe care le presupune activitatea de pază particulară și ar putea spori încrederea clienților organizațiilor de pază.

43. Astfel, Curtea admite că interdicția angajării în organizațiile de pază particulară a persoanelor condamnate pentru comiterea cu intenție a unor infracțiuni poate fi justificată prin următoarele scopuri legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție: asigurarea ordinii publice și protecția drepturilor altor persoane.

44. În aceste condiții, Curtea nu poate constata lipsa legăturii raționale cu scopurile legitime pe care le urmăresc prevederile contestate. Ea va trece la următoarea etapă a testului proporționalității.

3) Cu privire la respectarea condiției ingerinței minime

45. Curtea reține că scopul de bază urmărit de prevederile normative contestate constă în recrutarea în companiile de pază privată a persoanelor cărora li se poate încredința paza bunurilor și ocrotirea persoanelor. Mijlocul ales pentru realizarea acestui scop îl reprezintă excluderea dreptului persoanelor condamnate anterior pentru comiterea cu intenție a unor infracțiuni de a se angaja în astfel de organizații.

46. Curtea observă că interdicția în discuție produce efecte indiferent de stingerea antecedentelor penale.

47. De asemenea, Curtea constată că, deși interdicția vizează doar condamnările pentru infracțiuni comise cu intenție, legea nu distinge în funcție de gravitatea faptei comise sau de valoarea socială lezată prin fapta penală. Altfel spus, interdicția operează și în privința persoanelor care au comis infracțiuni ușoare (e.g. care se sancționează cu amendă) sau pentru infracțiuni care lezează valori sociale care, aparent, nu au vreo legătură cu activitatea organizațiilor de pază (e.g. desfășurarea curselor ilegale).

48. Mai mult, legea nu are în vedere comportamentul persoanei după comiterea infracțiunii (e.g. remușcarea, repararea prejudiciului provocat prin infracțiune), nici circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea sau motivul comiterii ei (e.g. provocarea unor vătămări corporale medii sau grave în scop de apărare, însă cu depășirea limitelor legitimei apărări).

49. Curtea își poate imagina situația unor persoane care au comis în trecut infracțiuni intenționate, dar care, având în vedere toate circumstanțele

factuale, perioada de timp trecută și factorii care le caracterizează personalitatea, nu pot fi catalogate, *per se*, ca fiind incompatibile cu funcția de agent de pază.

50. Curtea Europeană a sancționat în mod constant statele reclamate în cazurile în care acestea instituiau interdicții generale, care nu permiteau efectuarea testului proporționalității în cazuri individuale (a se vedea *Chocholáč v. Slovacia*, 7 iulie 2022, § 76; *Mestan v. Bulgaria*, 2 mai 2023, §§ 58-64). Absența unor criterii de apreciere la nivel legislativ, dar și în procesul examinării faptelor într-un caz particular cu privire la o chestiune importantă pentru reclamant face imposibilă asigurarea unui echilibru corect între interesele publice și private puse în balanță (*Chocholáč v. Slovacia*, § 77).

51. Analizând prevederile legale care reglementează statutul unor profesii al căror obiect de activitate îl reprezintă, între altele, ocrotirea persoanelor și a bunurilor, Curtea observă că legislatorul le-a oferit un regim mai atenuat în cazul infracțiunilor comise în trecut de candidații care solicită accederea în profesie. De exemplu, articolul 13 lit. f) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne stabilește că în funcțiile publice cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nu pot fi angajate persoanele care au antecedente penale.

52. Curtea nu poate identifica vreun motiv rezonabil care justifică abordarea legislativă diferită în cazul persoanelor care vor să se angajeze în companiile de pază particulară.

53. Curtea constată că cerința lipsei antecedentelor penale pentru angajarea în organizațiile de pază particulară constituie o ingerință mai puțin intruzivă în dreptul la muncă al persoanelor care vor să se angajeze în astfel de organizații.

54. În acest context, Curtea subliniază că lipsa antecedentelor penale nu presupune că persoana este compatibilă pe deplin cu funcția de agent de pază particulară. De altfel, Curtea reține că, potrivit punctului 9 din Regulamentul Tip al activității particulare de pază, aprobat prin Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază, conducătorul organizației particulare de pază are obligația selectării persoanelor cu un profil moral corespunzător și cu aptitudinile fizice și profesionale necesare în vederea realizării serviciului de pază. Totuși, Curtea reține că în cazul în care o persoană consideră că refuzul angajării sale este nejustificat sau discriminatoriu, ea poate iniția procedurile judiciare necesare pentru apărarea drepturilor sale.

55. Așadar, pentru că a identificat existența unei măsuri mai puțin intruzive, Curtea consideră că opțiunea legislatorului manifestată prin prevederile contestate nu este conformă cu articolul 43 coroborat cu articolul 54 din Constituție.

56. Totodată, în vederea evitării unui vid legislativ, Curtea consideră necesar să stabilească o soluție provizorie. Așadar, până la modificarea legii de către Parlament, cerința lipsei unei condamnări anterioare pentru angajarea

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI
DIN ARTICOLUL 22¹ ALIN. (1) LIT. C) ȘI A ARTICOLULUI 27³ LIT. D) DIN LEGEA PRIVIND
ACTIVITATEA PARTICULARĂ DE DETECTIV ȘI DE PAZĂ

în organizațiile de pază particulară se va referi doar la persoanele care au antecedente penale. În acest sens, Curtea îi va trimite Parlamentului o adresă pentru a implementa raționamentele prezentei hotărâri.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ridicată de dl avocat Victor Baran, în interesele dlui Radu Olaru, parte în dosarul nr. 2-421/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. *Se declară neconstituțional* articolul 27³ lit. d) și textul „nu au fost condamnate pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, conform unei hotărâri judecătorești definitive” din articolul 22¹ alin. (1) lit. c) din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază nr. 283 din 4 iulie 2003.

3. Până la modificarea legii de către Parlament, cerința lipsei unei condamnări anterioare pentru angajarea în organizațiile de pază particulară se va referi doar la persoanele care au antecedente penale.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 20 iulie 2023
HCC nr. 11
Dosarul nr. 39g/2023*